

морських перевезень, які мали більш-менш сучасні риси. Після відкриття нових морських шляхів і нових країн у Голландії підприємці бажали зав'язати торгові відносини з Індією, Африкою, Бразилією, для чого вони почали об'єднуватися в експедиції з 7-18 кораблів. Ці об'єднання були не просто союзами власників кораблів, а й союзами осіб, які витратили капітал на спорудження експедицій. Згодом подібних голландських компаній стало так багато, що вони почали конкурувати одна з одною. Протягом XVII – XVIII ст. у Франції, Англії, Німеччині, Данії, Португалії, Швеції виникають господарські товариства у формі акціонерних компаній. Випливання залізниць і бурхливий розвиток промисловості змусили підприємців терміново шукати шляхи економічного вдосконалення і створювати акціонерні компанії в різних галузях економіки всіх європейських країн. Подальший розвиток обробної промисловості і гірничої справи в XIX ст., енергійне будівництво залізничних шляхів, постійне вдосконалення банківської справи сприяли розвитку акціонерного руху. Особливо швидко цей процес розвивався у Північній Америці. Створення АТ і, отже, об'єднання зусиль підприємців для розв'язання конкретних складних завдань, дало можливість у короткій строк значною мірою змінити виробничі відносини у світовій економіці.

У 1757р. була створена Російська Константинопольська компанія, а в 1758 р. – компанія Персидського торгу. У 1794 р. виникла Російсько-американська компанія. Розвиток господарських товариств відбувався повільно, оскільки більше ніж через 100 років після заснування першого акціонерного товариства, у 1860 р. їх налічувалося лише 100 з капіталом близько 350 млн. руб. Значного поширення в Росії АТ набули тільки з 60-х рр. XIX ст. Спізнаний, але водночас дуже швидкий розвиток капіталізму в Росії за недостатнього внутрішнього нагромадження капіталу призвів до того, що вирішальну роль у створенні АТ відіграв іноземний капітал, який використовував цю форму підприємництва для захоплення найважливіших позицій у господарстві тодішньої Росії. У Росії в 1870 р. діяло близько 300 АТ, а на 1916 р. їх кількість сягнула 2958, з них діяло 2593 з капіталом 5,4 млрд. руб. У роки громадянської війни вони не функціонували, проте при переході до НЕПу були дозволені. 1 лютого 1922 р. був затверджений статут першого АТ «ДКірсировина». За наступні три роки було організовано, в тому числі в Україні, 161 АТ. Пізніше вони перетворилися на державні підприємства. З того часу і до кінця 80-х років XX ст. АТ в Україні, як і в інших республіках колишнього СРСР, лишались по суті забороненими формами господарювання. З кінця 80-х років були здійснені спроби формувати акціонерні відносини. Нормативно-правова база для діяльності АТ в Україні представлена Законом СРСР «Про господарські товариства» та Законом України «Про акціонерні товариства» та іншими нормативно-правовими актами. Отже, всі необхідні умови для існування акціонерних товариств існують.

Таким чином, створення акціонерного капіталу, як показав багатотисячний досвід різних країн, дає можливість розширити господарську діяльність підприємств та підвищити ефективність використання фінансового потенціалу.

УДК 658.1

Мишеніна Н.В., Сумської державний університет, Ярова Я.Е., Сумської національний аграрний університет, Україна

ИНТЕГРИРОВАННАЯ МОДЕЛЬ РАЗВИТИЯ ПРЕДПРИЯТИЯ

Предприятие, в ходе своего стратегического развития, должно решать качественно разные задачи (экономические, социальные, экологические) с учетом выбора эффективных инструментов на разных этапах своей деятельности. Основные цели инновационного развития предприятия представлены следующим образом: институциональная стабилизация; управление организационно-техническим уровнем производства; управление знаниями. Каждый этап характеризуется не только своим специфическим составом задач и целей, но и составом инструментов, которые определяют эффективность этих задач – специфического метрологического обеспечения.

Долгосрочное развитие предприятия предполагает регулярное решение текущих социально-экономических проблем и задач, то есть обеспечение устойчивого функционирования предприятия в текущем периоде. Устойчивое функционирование предприятия подразумевает не только получение стабильной нормы прибыли, но и понимание того, что именно происходит на предприятии, наличие формальной системы управления, включающей в себя систему изменений и реакций на негативные ситуации и отклонения. Наличие определенного набора норм и правил, в соответствии с которыми предприятие функционирует как экономический субъект является необходимым условием для устойчивого развития предприятия. Условно эти правила можно подразделить на две категории – внешние правила (законодательство), то есть те, на которые предприятие не может повлиять, и правила внутренние – те самые, которыми предприятие, собственно, и оперирует, стремясь достичь максимальной эффективности. Основной целью этапа стабилизации является определение и формализация основных процессов управления предприятием, формирование единого в рамках предприятия информационного пространства. Другими словами, задача данного этапа – обеспечение гармоничной и устойчивой работы предприятия через обеспечение максимально достоверного прогноза изменений внешней среды.

Управление организационно-техническим уровнем (также, например, и социально-эколого-экономическим уровнем) развития предприятия – наличие целевых значений, то есть заданность направления в развитии предприятия. Организационный механизм внедрения тех или иных идей может осуществляться полностью самостоятельно, либо наоборот, всецело полагаясь на компетентность внешних консультантов. Можно выделить несколько основных форм механизма внедрения организационных новаций:

- а) формирование группы внедрения организационных новаций на постоянной основе;
- б) формирование временных команд на конкретные проекты;
- в) привлечение консультантов, которые предлагают оптимальную форму внедрения.

Управление знаниями – этап организационного развития предприятия, структурированное (формализованное) управление знаниями, который характерен далеко не для каждой организации. Также под управлением знаниями следует понимать некое интегральное знание, опыт, умение организации создать свой собственный уникальный продукт, услугу, которое выходит за рамки знаний и опыта отдельных сотрудников предприятия (руководителя, специалиста). Знания предприятия могут быть аккумулированы в различных формах – в виде базы данных о происходящих изменениях, а также в виде библиотеки аналитических материалов. Накопленный опыт, знания отдельных сотрудников могут быть полезны организации в целом, будучи отделенными от сотрудника как такового.

УДК 338.24

Пилипенко В.В., Сумський національний аграрний університет, Україна

ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ РИНКІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ

Становлення ринкових відносин в Україні супроводжується значними труднощами в проведенні реформ як в економічній площині, так і соціально-політичній. Особливо важким є процес перетворень в аграрній сфері. Ейфорія перших років ринкових та псевдоринкових перетворень в нашій країні змінилася на ностальгічні згадування про часи колгоспно-радгоспної системи. Сільськогосподарські підприємства, які звикли до тотального контролю та управління з боку партійно-радянських органів влади, яке супроводжувалося (хай і недостатнім!) матеріально-технічним забезпеченням державою процесу сільськогосподарського виробництва та гарантованою закупкою вирощеної продукції за сталими (хай і досить низькими!) закупівельними цінами, виявилися недостатньо готовими до роботи в умовах вільних цін на сільськогосподарську та промислову продукцію. Як